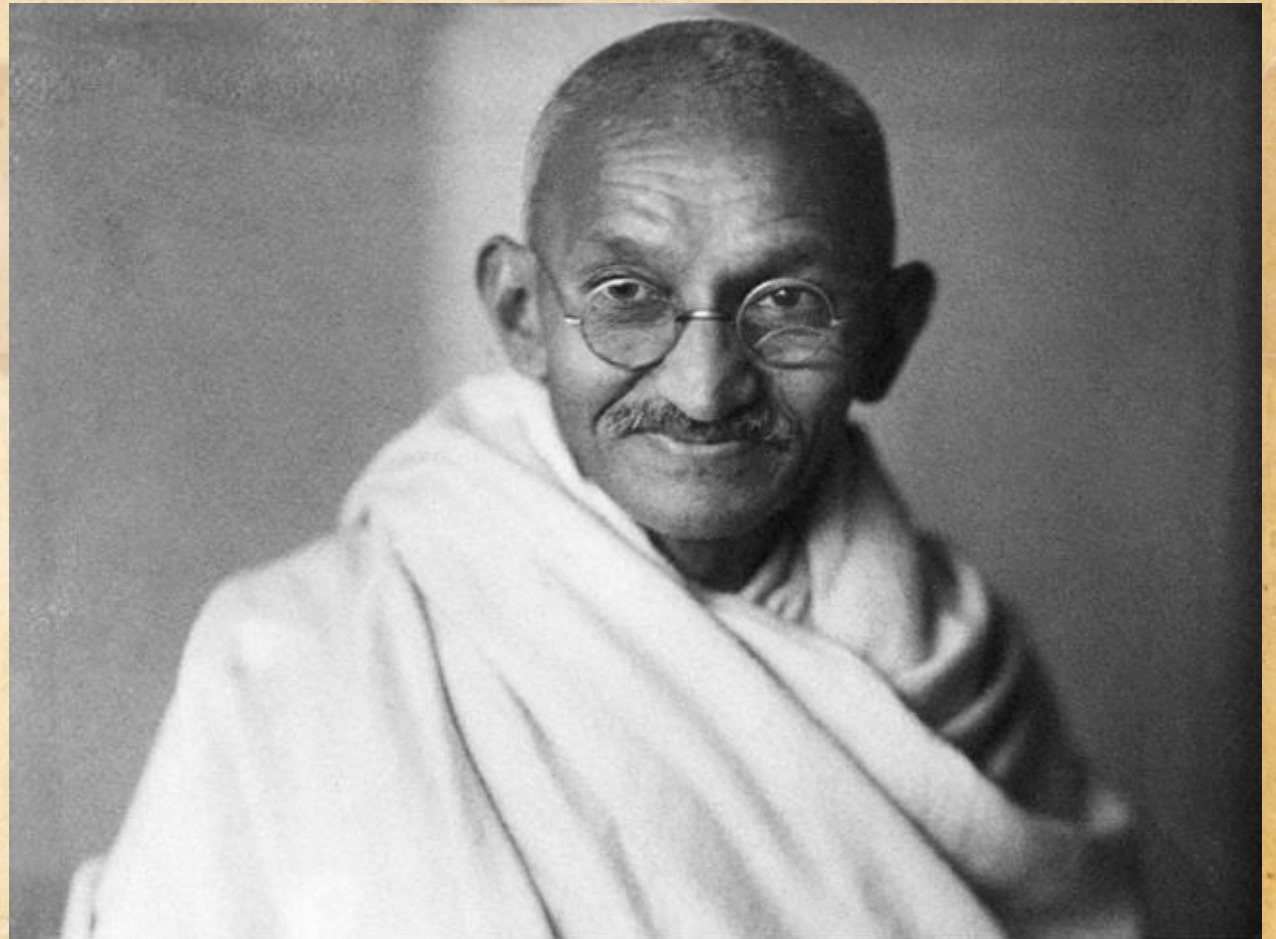
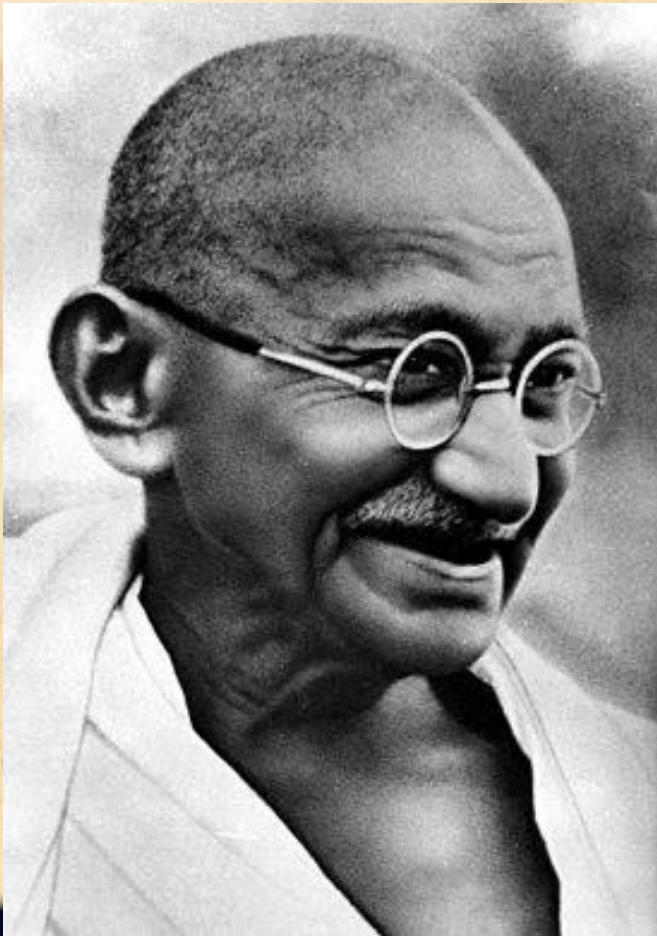

М.ГАНДИ – лідер національно-визвольного руху народів Індії

У роки Першої світової війни англійці широко використовували ресурси Індії, багато індійців служили в британській армії. Незважаючи на обіцянки британських колоніальних властей після закінчення війни надати Індії самоуправління, все залишилося без змін. Це спричинило початок нового етапу антиколоніальної боротьби.

Загальновизнаним лідером індійського визвольного руху став Махатма Ганді. Його теорія і практика - ґандизм - перетворюються в офіційну ідеологію Індійського національного конгресу (ІНК).

Ганді розробив вчення масової ненасильницької боротьби проти колонізаторів. Він доводив, що ненасильницькими діями і моральним переконанням Індія зможе отримати від Англії власне управління. 1919 р. парламент Великої Британії прийняв закон, згідно з яким зросла роль виборних Законодавчих зборів при віце-королі і губернаторах провінцій, а також надав індійцям право обіймати другорядні міністерські посади в колоніальній адміністрації.

Водночас було прийнято закон, спрямований проти "антиурядової діяльності". Ганді виступив проти цього закону і закликав до харталу (припинення будь-якої ділової активності, закриття навчальних закладів, установ, базарів).

У квітні 1919 р. англійські колоніальні власті розстріляли мирну демонстрацію в одному із міст Пенджабу. Загибло близько 1 тис. і було поранено 2 тис. її учасників. Ця кривава подія викликала масове обурення і хвилю протестів по всій країні. Ганді закликав до бойкотування всього англійського. Кампанія громадянської непокори продовжувалася до початку 1922 р. ІНК перетворився на масову політичну партію, що налічувала майже 10 млн. членів.

26 січня 1930 р. було проголошено Днем незалежності. Цей день став початком масового антианглійського руху, хоч Ганді зробив спробу досягти мирної угоди з англійським урядом. Ганді опублікував 11 вимог і заявив, що у випадку прийняття їх британським віце-королем Індії кампанія громадянської непокори буде припинена. Умови передбачали: зменшення податку на 50%, введення протекціоністських тарифів на іноземні текстильні вироби, відміну монополії англійських властей на видобуток солі та ліквідації податку на сіль, скорочення воєнних видатків, звільнення політичних в'язнів тощо.

Англійський уряд відхилив цю програму. Тоді Ганді закликав до нової кампанії громадянської непокори. Вона розпочалася весною 1930 р. з проведення так званого "соляного походу". Ганді особисто очолив похід кількох десятків діячів ІНК до моря, щоб випарювати сіль з морської води всупереч солянній монополії властей.

Англійські правителі оголосили ІНК поза законом, арештували Ганді, Неру і понад 60 тис. учасників руху непокори. В країні зростала напруженість, у деяких містах відбулися повстання.

У березні 1931 р. між ІНК і адміністрацією віце-короля було укладено компромісну угоду, за якою власті зобов'язалися припинити репресії і звільнити ув'язнених, а ІНК - припинити кампанію непокори. У цьому ж році в Лондоні лідери ІНК висунули вимогу надання Індії самоуправління і статус домініону. Після відмови задовольнити ці вимоги Ганді на початку 1932 р. закликав до нової кампанії непокори.

1935 р. англійський парламент схвалив програму, що передбачала розширення участі громадян Індії у виборах (до 12% населення) до законодавчих органів, надання місцевим законодавчим органам більших прав. 1937 р. відбулися вибори до центральних і провінційних законодавчих органів, на яких ІНК здобув перемогу: у 8 з 11 провінцій були створені конгресистські уряди.

З початком Другої світової війни віце-король Індії оголосив свою країну воюючою стороною. ІНК пообіцяв співробітництво з Англією за умови створення в Індії національного уряду і встановлення конституційного ладу. На початку 1940 р. метрополія пообіцяла надати Індії статус домініону після закінчення війни.

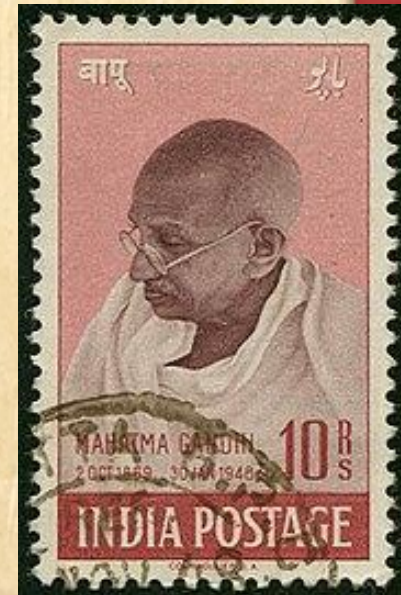
Могандас Ґанді у віці семи років, 1876 р.

Ґанді в 1918 році

Пам'ятник Ґанді в Алмати

марка Індії 1948 року номіналом 10 рупій з фото Ґанді

Поштова марка Казахстану, 1995 рік

Поштова марка СРСР, присвячена 100-літтю М. Ґанді, 1969, 6 копійок

Могандас Ґанді і його дружина Кастурбай (1902)